

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-09-000 063
Бањалука, 21.10.2009. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као председника вијећа, Јанка Нинића и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца Д.С. из К., заступа га пуномоћник М.Ш., адвокат из Г., ..., против тужених В.С. и М.С. из С., ..., заступају их пуномоћници М.К. и М.Ђ., адвокати из Г., ..., ради утврђења ништавости судског поравнања, одлучујући по ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Бањој Луци бр. 011-0-Гж-08-001 335 од 22.08.2008. године, на сједници одржаној дана 21.10.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

1. Ревизија тужиоца се дјелимично усваја, побијана пресуда се преиначује тако да се дјелимичним уважањем жалбе тужиоца првостепена пресуда Основног суда у Градишци бр. 072-0-П-07-000 159 од 04.04.2008. године преиначује тако да се утврђује да је ништаво судско поравнање закључено између тужиоца и тужених у Основном суду у Српцу дана 29.08.2002. године у предмету бр. Р-342/02 у дијелу који гласи: „... са припадајућим обавезама, а у складу с нашим закљученим уговорима“.

Преиначује се и одлука о трошковима поступка и суди: свака странка сноси своје трошкове поступка.

2. У преосталом дијелу ревизија се одбија као неоснована.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Градишци бр. 072-0-П-07-000 159 од 04.04.2008. године одбијен је као неоснован тужбени захтјев тужиоца да се утврди да је ништаво судско поравнање закључено између њега и тужених у Основном суду у Српцу дана 29.08.2002. године у предмету бр. Р-432/02, којим се обавезао да врати туженом В.С. износ од 20.000,00 Еура, а туженој М.С. износ од 10.000,00 Еура „са припадајућим обавезама, а у складу с ... закљученим уговорима“ (ради се уговорима о зајму које су закључили током марта и априла 2002. године). Обавезан је да туженима у року од 30 дана накнади трошкове

поступка у износу од 5.038,00 КМ са законском затезном каматом од 04.04.2008. године.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-08-001 335 од 22.08.2008. године одбијена је жалба тужиоца против те првостепене пресуде тако да је она у цјелини потврђена.

Благовременом и дозвољеном ревизијом тужилац оспорава законитост те другостепене пресуде због поведе одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и прекорачења тужбеног захтјева, истичући: да је оспорено поравнање закључено уз битну повреду одредаба члана 354. став 2. тачка 5. и 7. Закона о парничном поступку („Службени лист СФРЈ“ бр. 4/77, 36/80, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91 и „Службени гласник РС“ бр. 17/95, 14/94 и 32/94 – у даљем тексту: тада важећи ЗПП), јер да је приједлог за његово закључење поднесен 28.08.2002. године, а закључење услиједило 29.08.2002. године; да је суд био дужан да му достави приједлог и позив за одржавање рочишта, а да то није учињено, па да је тако онемогућен да расправља пред судом; да је пред тај суд (у С.) принудно доведен од стране туженог В.С., па да је тако и поравнање закључено под принудом; да је другостепени суд дао другачију оцјену изведених доказа од првостепеног суда и тако учинио „повреду одредаба парничног поступка“ на његову штету, јер да „другостепени суд не може мијењати чињенично стање које је утврђено пресудом првостепеног суда“, да обје нижестепене пресуде не садрже одређен и јасан став о „постојању односа“ између парничних странака, па се тако и њихова законитост не може испитати; да је основ закључења поравнања уговор о зајму, којим је за њега предвиђена обавеза враћања зајма са мјесечном каматом од 6%; да је та камата већа од прописане, па да таква располагања нису могла бити дозвољена ни судским поравнањем с обзиром на одредбе члана 3. став 3. тада важећег ЗПП; да је уговоре о зајму са тужиоцима закључивало предузеће Д. д.о.о. С., чији је он власник, и да су овјерени печатом тога предузећа, па да он „не може ... преузимати обавезе предузећа“, да су закључени у валути која гласи на конвертибилне марке, па да тако није јасно како спорно поравнање гласи на еуре. Предлаже да се побијане пресуде преиначе или да се укине у цјелини и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Тужени нису поднијели одговор на ревизију.

Размотривши ревизије и побијану пресуду по одредбама члана 241. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03, 85/03 и 63/07, у даљем тексту: ЗПП), као и цјелокупне списе предметне правне ствари, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Из списка предмета произлази да су странке крајем марта и почетком априла 2002. године закључиле више уговора, којима су тужени позајмљивали тужиоцу одређене новчане износе чија валута гласи на еуре. Такође произилази да је у свим тим уговорима одређено да се тужилац обавезује да на позајмљене износе плаћа мјесечну камату од 5% „сваког првог у наредном мјесецу“. Према томе, неоснован

је приговор да је те уговоре закључило предузеће Д. д.о.о. С. Притом је правно ирелевантна чињеница да су потпис тужиоца као зајмопримца на тим уговорима овјерени и печатом тога предузећа.

Неспорна је чињеница да је спорно поравнање произашло из правних односа насталих по тим уговорима и да у њему стоји да се тужилац обавезује да до 31.12.2002. године туженом В.С. врати износ од 20.000,00 Еура, а туженој М.С. износ од 10.000,00 Еура са припадајућим обавезама из тих уговора уз одредбу да у случају да противник дуг измири раније, припадајуће обавезе се не обрачунавају. А те припадајуће обавезе, како је напријед наведено, произлазе из уговора на које поравнање упућује и односе се на уговорене камате на предметни дуг.

Према одредбама члана 399. став 1. и 4. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04 – у даљем тексту: ЗОО), стопа уговорне камате између физичких лица не може бити већа од каматне стопе која се у мјесту испуњења плаћа на штедне улоге по виђењу (став 1.), а ако је уговорена већа камата од допуштене, примјењује се та, највећа допуштена стопа камате (став 4). Ради се о принудним прописима, па се отуда и оспорено поравнање у том дијелу указује ништавим с обзиром на одредбе члана 103. став 1. тога закона. Дакле, туженима по том поравнању припада само камата која се у мјесту испуњења обавеза плаћа на штедне улоге по виђењу, а никако она која произлази из поменутих уговора о зајму, који су у том дијелу инкорпорирани у спорно поравнање. Отуда се ревизија у том дијелу усваја на основу члана 250. став 1. ЗПП на начин како је одређено у тачки 1. изреке ове пресуде, а што повлачи и измјену одлуке о трошковима поступка тако да свака странка сноси своје трошкове поступка на основу члана 386. став 2. ЗПП.

Сви остали напријед наведени приговори тужиоца нису основани. Наиме, наводна принуда на закључење предметног поравнања, и за случај да је постојала, није разлог ништавости поравнања, већ само могући разлог његовог поништења на основу одредаба члана 111. ЗОО, а у роковима из члана 117. тога закона.

Предметно поравнање није услиједило у поступку по тужби, па отуда отпада основаност приговора да је њиме остварена повреда одредаба члана 354. став 2. тачка 5. и 7. тада важећег ЗПП. Оно је закључено на начин предвиђен одредбама члана 322. и 324. тога закона, па је у преосталом дијелу правно ваљано. Ни чињеница да је обавеза одређена у иностраној валути, не чини га ништавим у том дијелу с обзиром на одредбе члана 395. ЗОО – да се у случају када обавеза гласи у иностраној валути, њено испуњење може захтијевати у домаћем новцу према курсу који важи у транутку испуњења обавезе.

Ревизија се не може изјавити због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања према изричитим одредбама члана 240. став 2. ЗПП. Тужилац не образлаже у чему би се огледала повреда одредаба парничног поступка и прекорачење тужбеног захтјева у поступку пред другостепеним судом, па отуда

отпада и правна могућност испитивања тих разлога (члан 241. ЗПП). Нема ни недостатака који би се односили на страначку способност и заступање странака у овом спору, па се отуда ревизије тужиоца у том преосталом дијелу одбија као неоснована на основу члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић